

Ref. br.: 2024-1-ES01-KA220-ADU-000245715

XXI Adults

**Prilagođavanje obrazovanja odraslih
sistem za XXI vijek**

Predložak dobrih praksi

INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION

DIPUTACIÓN
DE VALLADOLID

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

EMPODERAR
DESENVOLVIMENTO ORGANIZACIONAL, SOCIAL, PROFESIONAL E PESSOAL

Co-funded by
the European Union

Naziv dobre prakse

Digitalni ambasadori u susjedstvu: Lokalne mreže podrške vršnjaka

Sažetak prakse

Kratak, lako razumljiv sažetak: Šta je praksa, za koga i u koju svrhu?

Digitalni ambasadori u susjedstvu je inicijativa na lokalnom nivou koja obučava odrasle učenike - posebno nedavno obučene digitalne korisnike - da postanu lokalni "digitalni pomagači" unutar svoje zajednice. Oni nude neformalnu podršku vršnjacima, susjedima i članovima porodice u osnovnim digitalnim zadacima. Praksa transformiše učenike u pokretače promjena, jača veze u susjedstvu i proširuje utjecaj digitalnog obrazovanja izvan učionice. Podržava ciljeve obrazovanja odraslih ugrađivanjem učenja u svakodnevni život i aktiviranjem društvene odgovornosti među odraslim učenicima.

Opis prakse – minimalno 2000 znakova

1) Kontekst / Pozadina

Koja je bila početna potreba ili problem?

Ko je bila ciljna grupa? Da li je to bio dio većeg programa ili projekta?

Poboljšanje digitalnih vještina kroz obuku je ključni prvi korak, ali za mnoge odrasle, posebno one koji su novi u svijetu tehnologije, pravi izazov počinje nakon toga. Bez redovne upotrebe ili kontinuirane podrške, novostečene vještine često blijede. Neki učenici gube samopouzdanje nakon završetka formalnih kurseva, dok se drugi osjećaju nesigurno u pogledu primjene svog znanja u stvarnim životnim situacijama. To može dovesti do frustracije, ovisnosti ili potpunog gubitka interesa za digitalne alate.

Istovremeno, centri za obrazovanje odraslih često nemaju resurse za pružanje kontinuirane, individualizirane podrške nakon završetka kursa. Sesije praćenja, kućne posjete ili individualni koučing rijetko su izvodljivi u većem obimu, posebno u nedovoljno finansiranim ili ruralnim područjima. Prepoznajući ovaj nedostatak, inicijativa Digitalni ambasadori u susjedstvu razvijena je kao rješenje na lokalnom nivou, zasnovano na zajednici.

Koncept je bio jednostavan, ali moćan: osnažiti obučene odrasle učenike da postanu lokalni digitalni podržavaoci – neformalni „digitalni prvi odgovori“ unutar svojih porodica, zgrada ili susjedstava. Ovi ambasadori nisu zamijenili edukatore, već su pružali pravovremenu, malu pomoć

koja je pomagala drugima da primjenjuju osnovne digitalne vještine u svakodnevnom životu. Primjeri podrške uključuju:

- Postavljanje ili rješavanje problema s računom e-pošte
- Pomoć nekome u pristupu vladinoj usluzi putem interneta
- Slanje fotografije ili poruke putem pametnog telefona
- Vođenje susjeda kroz upućivanje video poziva

Ovi vršnjački pomagači bili su pouzdani, pristupačni i poznati, što ih je činilo dostupnijima od formalnih institucija. Nudeći podršku u pravom trenutku u stvarnim kontekstima, inicijativa je ojačala samopouzdanje, ojačala učenje i potaknula kontinuirani digitalni angažman.

Ciljna grupa uključivala je i one koji su primali pomoć i same ambasadore, koji su stekli leadersko iskustvo i ojačali vlastite vještine podučavajući druge. Ovaj jeftin, neformalni model potiče održivu digitalnu inkluziju unutar zajednica – dokazujući da je ponekad najbolja podrška odmah iza ugla.

2) Ciljevi

Koji su bili ciljevi prakse? Šta je njen cilj bio poboljšati ili promijeniti?

- Podsticati kontinuirani digitalni angažman i korištenje vještina nakon početne obuke
- Stvorite održive, lokalne mreže međusobne podrške
- Smanjite ovisnost o institucijama za osnovnu digitalnu pomoć
- Podsticati samoeфикаsnost i liderstvo među odraslim učenicima.

3) Implementacija / Metodologija

Kako se praksa sprovodila korak po korak?

Koje su aktivnosti ili metode korištene?

Koliko je vremena trebalo?

Faza 1: Selekcija i motivacija

- Odrasli polaznici - posebno starije odrasle osobe - koji su uspješno završili digitalni kurs pozvani su da postanu digitalni ambasadori.
- Učešće je bilo dobrovoljno i shvaćeno kao oblik „uzvratanja“.

Faza 2: Priprema i mikro-trening

- Ponuđene su 1-2 kratke radionice (svaka u trajanju od 2 sata):
 - Kako jednostavno objasniti zadatke
 - Postavljanje granica (u čemu pomoći, a u čemu ne)
 - Podsticanje samoučenja kod drugih

- Korištenje kontrolnih lista ili štampanih vodiča
- Svaki ambasador je dobio priručnik s osnovnim tutorialima, zapisnikom zahtjeva za pomoć i savjetima za komunikaciju.

Faza 3: Rad sa zajednicom

- Ambasadori su postavljali plakate u društvenim centrima, bibliotekama, crkvama ili kafićima na kojima je navedeno kada i gdje su dostupni za pomoć (npr. „Svake srijede u lokalnoj biblioteci – Digitalni pult za pomoć“).
- Kratke sesije podrške održavale su se neformalno - bez fiksne učionice, bez formalne strukture.

Faza 4: Koordinacija i prepoznavanje

- Mjesečni sastanci su održavani s ambasadorima radi razmjene iskustava, primanja savjeta i praćenja utjecaja.
- Na kraju tromjesečnog ciklusa, održan je lokalni događaj priznanja kako bi se proslavio njihov doprinos.

4) Rezultati / Ishodi

Koji su bili konkretni rezultati?

Kakav je uticaj praksa imala na učesnike?

- Preko 30 odraslih osoba postalo je digitalni ambasadori u svojim susjedstvima.
- Zabilježene su stotine mikro interakcija podrške (npr. „pomogao nekome da postavi fotografiju za identifikaciju na portal za zapošljavanje“).
- Učenici su znatno bolje zadržali svoje digitalne vještine zahvaljujući kontinuiranoj upotrebi.
- Ambasadori su stekli priznanje i samopouzdanje, često postajući neformalni lideri u svojim zajednicama.

5) Priče učesnika – opcionalno

Kratki citati, lična razmišljanja ili iskustva koja dijele učesnici

„Mislio sam da ću sve zaboraviti nakon kursa. Ali pomaganje komšinici da plati račun online održalo mi je to svježim u sjećanju.“ – Yannis, 60, Grčka. „Sada me ljudi pitaju prije nego što odu naimenovanje na javnu funkciju,„Osjećam se ponovo korisnom.“ – Rita, 66, Grčka.

„Mnogo je ugodnije učiti od svojih vršnjaka, koji razumiju vaše poteškoće jer su i sami prošli kroz njih.“ – Vassiliki, 62, Grčka.

6) Faktori uspjeha

Šta je učinilo praksu efikasnom ili inovativnom?

Je li bilo nekih jedinstvenih ili kreativnih elemenata?

- Jasne granice i podrška za ambasadore (oni nisu tehnološki stručnjaci!).
- Javno priznanje i podrška
- Vidljiva, lako dostupna mjesta za pružanje pomoći
- Aspekt saradnje između vršnjaka stvara nizak pritisak i visoko povjerenje.

7) Prenosivost / Preporuke

Može li se praksa primijeniti i negdje drugdje?

Koji su uslovi potrebni za uspješnu implementaciju?

Lako se može replicirati u bilo kojem okruženju zajednice. Potrebni resursi su minimalni:

- Motivisani bivši polaznici programa obrazovanja odraslih
- Centralna kontaktna tačka ili koordinator
- Javni prostori ili organizacije koje su spremne da organizuju termine bez najave

Posebno dobro funkcioniše u malim gradovima ili okruzima gdje je usmena preporuka jaka.

8) Savjeti / Savjeti za implementaciju – opcionalno

Kontrolne liste, lekcije ili savjeti za one koji žele primijeniti praksu.

- Započnite s pilot grupom od 3-5 ambasadora
- Izbjegavajte da se osjećate kao formalno volontiranje – neka bude lagano i fleksibilno
- Opremite ambasadore vizualnim šalabahterima i linkovima do resursa.

9) Naučene lekcije - opciono

Najveća iznenađenja, prepreke ili ključne zaključke tokom implementacije.

- Neki ambasadori su pokušali "pretjerano pomagati" - obuka bi trebala razjasniti granice.
- Potreba za praćenjem emocionalnog blagostanja – stalni zahtjevi za pomoć mogu biti zamorni.
- Ključno je bilo imati koordinatora dostupnog za složene probleme.

10) Fotografije koje ilustruju opisanu praksu

Molimo priložite najmanje 3 fotografije koje se odnose na opisanu dobru praksu

PROFIL PRAKSE – KONTROLNA LISTA ZA KLASIFIKACIJU

Molimo označite sve kategorije koje se odnose na vašu opisanu praksu. Možete odabrati više od jedne.

VRSTA PRAKSE

- Lzarađivanje radeći
- Međugeneracijsko učenje
- Učenje u zajednici
- Digitalno / kombinovano učenje
- Učenje od vršnjaka
- Mentorstvo / koučing
- Kulturni/kreativni pristupi
- Saradnički / zasnovan na partnerstvu
- Ostalo (navedite):

CILJNA GRUPA

- Odrasli sa niskim kvalifikacijama
- NEET (Osobe koje nisu u obrazovanju, zaposlene ili se ne obučavaju)
- Migranti / Izbjeglice
- Starije odrasle osobe
- Žene
- Osobe s invaliditetom
- Druge ranjive grupe
- Opšta odrasla populacija

OKRUŽENJE ZA UČENJE

- Formalno
- Neformalno
- Neformalno

RAZVIJENE VJEŠTINE / KOMPETENCIJE

- Pismenost (čitanje, pisanje, razumijevanje)
- Numerički rad (matematika, logičko razmišljanje)
- Digitalne vještine
- STEM (nauka, tehnologija, inženjerstvo, matematika)
- Lično, društveno i učenje za učenje
- Građanske kompetencije
- Poduzetništvo
- Kulturna svijest i izražavanje
- Jezičke vještine
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine
- Zelene kompetencije

Ostalo (navedite):

POTENCIJALNI KORISNICI

- Nastavnici / Edukatori
- Administrativno osoblje
- Uprava škole / centra
- Kreatori politika / Javna uprava
- Nevladine organizacije / Organizacije zajednice
- Ostalo (navedite):

Glosar kategorija (Objašnjenje stavki kontrolne liste)

Vrsta prakse

- Učenje kroz rad – učenje kroz praktične aktivnosti, metode zasnovane na praksi kao što su radionice ili stvarni zadaci.
- Međugeneracijsko učenje – aktivnosti koje uključuju učesnike različitih starosnih grupa koji uče jedni od drugih.
- Učenje u zajednici – učenje koje se odvija unutar lokalne zajednice, često kroz angažman u stvarnom životu.
- Digitalno / kombinovano učenje – obrazovanje korišćenjem digitalnih alata (online) ili kombinacija online i metoda licem u lice.
- Vršnjačko učenje – učenje među učesnicima sličnog statusa ili iskustva, uz međusobnu podršku.
- Mentorstvo / koučing – individualna podrška od iskusnije osobe za pomoć u učenju i ličnom rastu.
- Kulturni/kreativni pristupi – korištenje umjetnosti, muzike, pozorišta, pripovijedanja itd. kao alata za učenje.
- Saradničke / partnerske – prakse koje uključuju saradnju između organizacija ili grupa.
- Ostalo (navesti) – bilo koja druga metoda koja nije navedena gore.

Ciljna grupa

- Odrasli s niskim kvalifikacijama – odrasli koji imaju nizak nivo formalnog obrazovanja ili osnovnih vještina.
- NEET-ovi – osobe koje nisu u sistemu obrazovanja, zaposlenja ili obuke (često mladi odrasli).
- Migranti / Izbjegllice – osobe koje su se doselile iz druge zemlje, a često se suočavaju s izazovima integracije.
- Starije odrasle osobe – Odrasle osobe starije od 65 godina
- Žene – prakse koje se posebno bave potrebama žena.

- Osobe s invaliditetom – osobe s fizičkim, senzornim, intelektualnim ili mentalnim zdravstvenim invaliditetom.
- Druge ranjive grupe – grupe u riziku od isključenosti (npr. dugotrajno nezaposleni, beskućnici).
- Opšta odrasla populacija – prosječni odrasli koji nisu u određenim kategorijama.

Okruženje za učenje

- Formalno – učenje u okviru zvaničnih obrazovnih sistema, certificirani kursevi (npr. škole, univerziteti).
- Neformalno – organizirano učenje izvan formalnog sistema (npr. radionice, obuka u zajednici).
- Neformalno – učenje kroz svakodnevna iskustva, bez strukturiranog kursa (npr. volontiranje, porodica).

Razvijene vještine / kompetencije

- Pismenost – čitanje, pisanje i razumijevanje tekstova (uključujući funkcionalne tekstove poput obrazaca).
- Numerički rad – korištenje matematike i logičkog zaključivanja.
- Digitalne vještine – korištenje digitalnih alata, npr. kreiranje CV-a, online alata, online platformi.
- STEM – nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika.
- Lično, društveno i učenje učenja – samosvijest, motivacija, timski rad, vještine cjeloživotnog učenja.
- Građanske kompetencije – aktivno građanstvo, razumijevanje demokratije i društvene odgovornosti.
- Preduzetništvo – kreativnost, inovacija, upravljanje projektima, preuzimanje rizika.
- Kulturna svijest i izražavanje – uvažavanje i stvaranje kulturnog sadržaja (npr. umjetnost, muzika).
- Jezičke vještine – sposobnost komunikacije na jednom ili više stranih jezika.
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine – praktične vještine korisne u određenim poslovima ili profesijama.
- Zelene kompetencije – znanje i ponašanja koja podržavaju održivost i brigu o okolišu.
- Ostalo – bilo koje druge razvijene vještine (molimo navedite).

Potencijalni korisnici– grupe koje bi mogle imati koristi od primjene, prilagođavanja ili inspiracije ovom praksom u svom radnom kontekstu.

Napomena: Ove kategorije slijede okvire EU kao što su Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (2018), Akcioni plan za osnovne vještine (2025) i Vodič za program Erasmus+ 2025 – Glosar

